

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref
18/2571-4

Dato
25. juli 2018

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i mai 2018 i hele landet

Klima- og miljødepartementet viser til klage 22. mai 2018 fra NOAH over Miljødirektoratet sitt vedtak 30. april 2018 om kvote for betinget skadefelling av ulv i mai 2018 i hele landet.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om betinget skadefellingskvote for ulv i hele landet i mai 2018. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på skadehistorikken og skadepotensialet, og at den vedtatte kvoten på fire betingede skadefellinger ikke truer bestandens overlevelse og ikke er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser og til at vedtaket gjelder utenfor den vedtatte ulvesonen og vil derfor i praksis ikke gjelde ynglende par. Vi viser også til at fylkesmannen i hvert enkelt tilfelle der det kan bli aktuelt med skadefelling skal gjøre en vurdering av om det finnes annen tilfredsstillende løsning for å forhindre tap av beitedyr og vurdere hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 30. april 2018 kvote for betinget skadefelling av ulv i mai 2018 i hele landet. Vedtaket ble påklaget av NOAH 22. mai 2018. Miljødirektoratet behandlet klagen 4. juli 2018 og fastholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble oversendt departementet samme dag.

Klagers anførsler

Klager mener vilkårene for å gi betingede fellingstillatelser ikke er tilstede. De mener Miljødirektoratet ikke har sørget for en tett oppfølging av streifulver som kan være genetisk viktige. De viser til at skadefelling ikke må true bestandens overlevelse og at vedtaket utgjør et brudd på nasjonal og internasjonal lov, der vilkåret om ikke å true bestandens overlevelse

ikke er oppfylt. Det mener også det ikke er rettslig grunnlag for å fatte vedtak om skadefelling av ulv utenfor ulvesonen utover 31. mars.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet fattet 30. april 2018 følgende vedtak:

"Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet fylkesmennene betingede skadefellingstillatelser på inntil 4 ulv frem til og med 31.05.2018. Tillatelsen gjelder i hele landet unntatt ulvesonen. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig."

Direktoratet viser blant annet til at i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. Med bakgrunn i dagens situasjon har direktoratet vurdert at det er hensiktsmessig at det gis en samlet kvote for betinget skadefelling av ulv for perioden frem til og med 31. mai 2018. Direktoratet har gitt en beskrivelse av bestanden og skadeomfang. De viser blant annet til at erfaringer fra tidligere år tilsier en rask forflytning av unge utvandrende ulver i perioden fra siste del av april og inn i sommerhalvåret. De anser at det foreligger et betydelig skadepotensiale, både for sau og for tamrein. De viser til at skadefelling i nåværende omfang ikke ser ut til å ha vært til hinder for en økende bestand i Norge. Videre har Miljødirektoratet gitt en grundig redegjørelse av gjeldende regelverk.

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

"Miljødirektoratet har i vedtaket vurdert og redegjort for vilkåret om at felling ikke skal true bestandens overlevelse. Vurderingen er gjort på bakgrunn av oppdaterte bestandsdata. Når det gjelder faren for at genetisk viktige streifulv rammes av uttaket vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 24. april 2018. Dette er fulgt opp i brev fra Miljødepartementet i brev 21. mai 2018 (vedlagt).

Prinsippet om å begrense felling av vilt i yngletiden er hensyntatt. Miljødirektoratets vedtak gjelder felling utenfor ulvesonen, og vil i praksis ikke gjelde ynglende par men enslige individer som gjør skade. For øvrig vises til at skadefelling representerer et av unntakene fra hovedregelen om at viltet i størst mulig grad skal vernes i yngletiden. Prinsippet om yngletidsfreding må fravikes når individer av rovvilt gjør stor skade og forårsaker store dyrelidelser på husdyr."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 7, jf. §§ 8 og 10. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Nml. § 18 første ledd bokstav b slår fast at det kan tillates uttak av vilt for å avverge skade på blant annet husdyr og tamrein. Det vises til rovviltforliket av 2011 punkt 2.2.19 hvor det blant

annet står:” *Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein”.*

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate uttak av ulv for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Departementet viser til Miljødirektoratets vurdering av skadepotensialet i den aktuelle perioden og mener vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt.

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av det sistnevnte vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som er fastsatt bl.a. i rovviltforskriften § 4 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr. Departementet viser også til Klima- og miljødepartementets brev av 9. juli 2014 om forståelsen av vilkår for skadefelling og begrepet skadepotensial der det fremgår at *”I prioriterte beiteområder skal det være lav terskel for å tillate skadefelling av rovdyr. I prioriterte yngleområder skal det være høy terskel for å tillate skadefelling av den aktuelle rovviltarten da det i slike områder kreves at beitenæring og andre interesser tilpasses rovdyrforekomsten i beiteområdet”*. Departementet mener det med disse føringene ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta skadefellingskvote for ulv utenfor ulvesonen i mai måned og anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt. Departementet viser og til at vurderingen av om formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte skal gjennomføres av fylkesmannen i hvert enkelt tilfelle der det kan være aktuelt å benytte den betingede skadefellingskvoten.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene for rovdyrartene, og forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Miljødirektoratets vedtak legger dette til grunn ved at det ikke gjelder innenfor ulvesonen.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som artene blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen for de ulike rovviltartene.

Når det gjelder muligheten til å nå bestandsmålet viser vi også til brev av 9. juli 2014 der det fremgår at *"Generelt er handlingsrommet for skadefelling større når bestandsmålene i rovviltforliket er nådd i prioriterte yngleområder, og både nasjonal og regional bestandsstatus vil kunne påvirke dette handlingsrommet. Bestandssituasjonen er imidlertid ikke til hinder for at det etter en konkret vurdering gis skadefellingstillatelse på rovviltarter som ikke har nådd bestandsmålet for å avverge skade på beitedyr"*. Departementet mener, i likhet med Miljødirektoratet, at en effektivering av den vedtatte skadefellingskvoten ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Videre mener departementet, basert på foreliggende kunnskap at vedtaket heller ikke vil true bestandens overlevelse.

Departementet mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

I vurderingen av nødvendigheten av skadefellingskvote har departementet også lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14 første ledd.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om betinget skadefellingskvote for ulv i hele landet i mai 2018. Departementet har i sin avgjørelse lagt vekt på skadehistorikken og skadepotensialet, og at den vedtatte kvoten på fire betingede skadefellinger ikke truer bestandens overlevelse og ikke er til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser og til at vedtaket gjelder utenfor den vedtatte ulvesonen og vil derfor i praksis ikke gjelde ynglende par. Vi viser også til at fylkesmannen i hvert enkelt tilfelle der det kan bli aktuelt med skadefelling skal gjøre en vurdering av om det finnes annen tilfredsstillende løsning for å forhindre tap av beitedyr og vurdere hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifullv rammes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Liv Sigrid Nilsen (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet